Lihakeskusliitto ry 0201612-9
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
mari.hannuksela@lihakeskusliitto.fi
puh. 040 5151 379

LAUSUNTO

22.9.2025

Maa- ja metsätalousvaliokunta / HE 77/2025 vp / Lausuntopyyntö

Lihakeskusliitto ry kiittää Maa- ja metsätalousvaliokuntaa lausuntopyynnöstä. Lihakeskusliiton jäsenet ovat liha- ja valmisruokateollisuuden perhe- ja pk-yrityksiä. Ne ovat teurastamoita, lihatukkuja, lihanjalostamoita ja valmisruokatehtaita.

Lihakeskusliitto lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Yleistä metsäkatoasetuksesta: ”Kuka tahansa saa asioista vaikeita, mutta osaava saa ne helpoiksi” (Patrik Borg)

- Muissa maissa esim. Ruotsi ja Slovenia tavoitteena kustannustehokkuus, Suomessa ei. Miksi? Metsäkatoasetus kokonaisuudessaan on Lihakeskusliiton jäsenille erittäin työläs ja kallis säädös.
- Tuntuu kohtuuttomalta, että yrityksiltä vaaditaan ripeää valmistautumista, vaikka sekä säädösten tulkinta että viranomaisten tietojärjestelmät ovat vielä pahasti kesken.
- Kiitos EI vähimmäistason ylittävälle järjestelmälle. Yksinkertainen on kaunista.
- Kaikkein suurin huoli liittyy siihen, miten turvataan pk-yritysten mukanaolo järjestelmissä ja kohtuulliset kustannukset.
- Yhtenäinen tuontilihan kohtelu. EU on naudanlihan merkittävä nettotuoja. Miten suhtaudutaan 3. maista tulevaan nautaan 1.1.2026 jälkeen? Näyttää mahdottomalta, että asetuksen vaatimukset täyttäviä tuotteita olisi saatavilla. Tähän tarvitaan koko unionin tasoinen linjaus ja soveltamisohjeet.

Kohta 3.4.2. – Lihakeskusliiton erityisen kiireellisiä kysymyksiä

Toimialalla tulee lain soveltamisessa kiire ja soveltamisohjeet sekä käytännöt ovat edelleen epäselviä. Näihin kahteen asiaan tulisi saada viipymättä selvyys:

1. Mistä järjestelmästä teurastamot (myös pienet ja keskisuuret) saavat nautojen geolokaatiot?
2. Miten teurastamon tulee osoittaa naudan metsäkatovapaus?

Näihin soveltamiskysymyksiin tulisi saada vastaukset mahdollisimman nopeasti, jotta teurastamot pystyvät soveltamaan asetusta ennen 30.12.2025. Kyseessä on kilpailullinen elementti jo valmiiksi keskittyneessä markkinassa, eikä asetus saisi rajoittaa kilpailua. Ilman selkeitä soveltamisohjeita 5 teollista nautateurastamoa ja 29 pientä joutuvat kilpailullisesti eriarvoiseen asemaan.

4.2.2. Taloudelliset vaikutukset

Lihakeskusliitto haluaa kiinnittää MmV:n huomion siihen, ettei tämän lain valmistelun tavoitteena ole ollut kustannustehokkuus. Toisin on esimerkiksi Ruotsissa. Siellä kirjattuna tavoitteena on ollut tuottaa ehdotuksia, joilla varmistetaan asetuksen

noudattaminen kustannustehokkaasti (kohta 5.2.2.) ja tarkoituksenmukaisesti siten, että vaikutukset maa- ja metsätaloudelle jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Sloveniassa (5.2.4.) Pyrkimyksenä on minimoida toimijoiden hallinnollista taakkaa sekä maksimoida kansallisten jäljitettävyysjärjestelmien hyödyntämistä.

Yritysvaikutusten arviointia on toteutettu PTT ry:n selvityksessä. Siinä kuitenkin myönnetään, että arvioita on käytännössä saatu ainoastaan suurista yrityksistä.

Seuraavat lainaukset ovat kohdasta 4.2.2.

”Pienillä yrityksillä voi olla haastavaa vastata asianmukaisen huolellisuuden järjestelmään liittyviin kehitystarpeisiin sekä toteuttaa DD-vakuutusten toimittaminen komission tietojärjestelmään kustannustehokkaalla tavalla. Tämä voisi pahimmillaan estää tuotteiden markkinoille pääsyn.”

Kilpailutilannetta pk-yritysten ja suuryritysten välillä vääristään myös huomio: ”Yrityksille voi muodostua myös kustannuksia siitä, että ne joutuvat vaihtamaan toimitusketjuissaan toimittajia sellaisiin, jotka pystyvät vastaamaan asetuksen velvoitteisiin.”

Lihakeskusliiton kaikkein suurin huoli liittyy siihen, että metsäkatoasetuksen varjolla rakennetaan merkittävää liiketoimintaa, joka asettaa pk-yritykset epäedulliseen asemaan. Tämä todetaan jo PTT:n selvityksessä.

Lihakeskusliiton yksilöidyt kommentit lakiesityksen tekstiin

1. **Luku. Yleiset säädökset (**§1-3)

Lihakeskusliitolla ei ole lausuttavaa.

2. **Luku. Valvonta ja tarkastukset (**§4-13)

6§ Tarkastuksen suorittaminen

Lihakeskusliitto esittää, että lakiesityksen 6§:n kohtaan ”Lisäksi edellä mainituilla tahoilla on oikeus tarkastuksen yhteydessä tehdä hyödykkeisiin ja tuotteisiin liittyviä tutkimuksia ja ottaa korvauksetta valvontaa varten tarpeellinen määrä näytteitä.” tehdään tarkentavia määreitä. Hyödykkeisiin ja tuotteisiin liittyvät tutkimukset ja näytteiden määrän on oltava kohtuullisessa suhteessa tuotteiden arvoon.

9 § Kustannusten kattaminen

Yrityksille aiheutuu metsäkatoasetuksen toteuttamisesta joka tapauksessa erittäin merkittäviä kustannuksia. Lihakeskusliitto esittää, että lakiesityksen 9 §:ään lisätään tarkentavia määreitä elinkeinolta perittäviltä kustannuksista. Lakiesityksen listaus on turhan lavea, ja käytännössä antaa Ruokavirastolle ”piikki auki” -mahdollisuuden. Elinkeinolta perittävien kustannusten tulee olla kohtuullisessa suhteessa tuotteiden arvoon. Paras muotoilu olisi ”valvontakulut katetaan Oiva-valvonnan vuosimaksulla. Jos uusia maksuja kuitenkin peritään, niiden tulee olla suuruudeltaan korkeintaan EU-maiden keskitasoa”.

3. **luku. Hallinnolliset seuraamukset (§14-19)**

14 § Väliaikainen keskeyttäminen

Lihakeskusliitto muistuttaa, että helposti pilaantuvien tai muuten lyhyen säilyvyysajan elintarvikkeiden osalta tuotteet tulevat nopeasti myyntikelvottomiksi. Siksi Ruokaviraston tai muun valvojan tulee harkita erittäin tarkasti, onko tuotteiden markkinoille saattamisen keskeyttäminen todella välttämätöntä. Markkinoille tulon viivästyttäminen tulisi olla käytössä vain äärimmäisen pakottavassa tilanteessa.

Lihakeskusliiton erityinen huoli koskee 14§:n lausetta ”tai muulla tavoin saanut tietoonsa mahdollisen metsäkatoasetuksen noudattamatta jättämisen”. Lakiesitys jättää pelottavan paljon tilaa perusteettomien ilmoitusten tekemiselle, maalittamiselle ja muulle vihamieliselle vaikuttamiselle.

4. luku. Seuraamusmaksut (§20-27)

22 § Rikkomusmaksun määräämättä jättäminen

Lihakeskusliitto kannattaa ehdotuksen tekstiä, jonka mukaan ”Rikkomusmaksu jätetään määräämättä, jos laiminlyönti on vähäinen tai laiminlyönnille on pätevä syy tai jos rikkomusmaksun määrääminen olisi olosuhteet huomioon ottaen kohtuutonta.”

24 § Hallinnollisen seuraamusmaksun määrä

Lihakeskusliitto kannattaa ehdotuksen tekstiä, jonka mukaan ”Maksu voidaan määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

Seuraamusmaksu jätetään määräämättä, jos laiminlyönti on vähäinen tai laiminlyönnille on pätevä syy tai jos seuraamusmaksun määrääminen olisi olosuhteet huomioon ottaen kohtuutonta.”

5. luku. Erinäiset säädökset ((§28-31)

Lihakeskusliitolla ei ole lausuttavaa.

Kunnioittavasti
Lihakeskusliitto ry:n puolesta
Mari Hannuksela
toimitusjohtaja, ETM